

Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai

21-asis VSAFAS

„Sandoriai užsienio valiuta” (Žin., 2007, Nr. 126-5143)

Turinys

- **Sandorių užsienio valiuta pirminis pripažinimas**
- **Valiutinių straipsnių vertinimas po pirminio pripažinimo**
- **Valiutos kursų skirtumų pripažinimas**
- **Kontroliuojami užsienio subjektai ir užsienyje veikiantys viešojo sektoriaus subjektai**
- **Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte**
- **Baigiamosios nuostatos**
- **Užduotys**

Sandorių užsienio valiuta pirminis pripažinimas

- Sandoriai užsienio valiuta atsiranda, kai VSS:
  - Perka ar parduoda turta, prekes ar paslaugas, už kurias gautina arba mokėtina suma yra išreikšta užsienio valiuta;
  - Skolinasi arba skolina lėšas, kai mokėtinios arba gautinos sumos išreikštos užsienio valiuta;
  - Kitu būdu prisiima įsipareigojimus, išreikštus užsienio valiuta.

Sandorių užsienio valiuta pirminis pripažinimas (2)

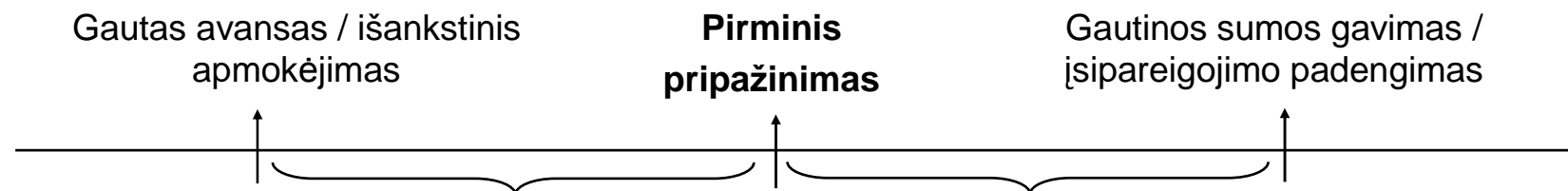
- Sandoris užsienio valiuta pirminio pripažinimo metu vertinamas ir registruojamas apskaitoje FAR valiuta, taikant sandorio dienos valiutos kursą;
  - Išimtiniais atvejais, kai valiutos kurso svyravimas yra nereikšmingas, o sandorių kiekis yra didelis ir kiekvieną sandorį atskirai įvertinti sandorio dienos valiutos kursu neracionalu, visiems tuo laiku vykdytiems sandoriams atitinkama užsienio valiuta gali būti taikomas vidutinis tos valiutos savaitės ar mėnesio kursas;
  - Komandiruotės išlaidos, patirtos užsienio valiuta, kai avansas nebuvo išmokėtas, FAR valiuta vertinamos taikant išvykimo į komandiruotę dieną galiojusį valiutos kursą. Jei už komandiruotę užsienyje išmokamas avansas, komandiruotės išlaidos, patirtos užsienio valiuta, FAR valiuta vertinamos taikant avanso išdavimo dieną galiojusį valiutos kursą.
- ⇒ Skirtumas tarp valiutos kurso ir valiutos keitimo kurso, susidaręs keičiant (perkant ar parduodant) valiutą, laikomas banko paslauga ir apskaitoje registruojamas veiklos sąnaudų sąskaitose.

Valiutinių straipsnių vertinimas po pirminio pripažinimo

- Kiekvieną paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną valiutiniai straipsniai ir išankstiniai apmokėjimai už turtą įvertinami taikant tos dienos užsienio valiutos kursą;
- Nepiniginių straipsnių t. y. turto, vertinamo ir apskaitoje registruojamo savikainos metodu, ir įsipareigojimų, vertinamų ir apskaitoje registruojamų savikainos metodu, įsigijimo savikaina nustatyta užsienio valiuta, perskaičiuojama ir ir apskaitoje registruojama FAR valiuta taikant pirminio pripažinimo dieną galiojusį valiutos kursą ir vėliau dėl užsienio valiutos kurso pasikeitimo neperskaičiuojama;
- Nepiniginių straipsnių, t. y. turto ir įsipareigojimų, vertinamų ir apskaitoje registruojamų tikrosios vertės metodu, tikroji vertė, nustatyta užsienio valiuta, perskaičiuojama ir apskaitoje registruojama FAR valiuta taikant tikrosios vertės nustatymo dieną galiojusį užsienio valiutos kursą.

Valiutos kursų skirtumų pripažinimas

- Valiutos kursų skirtumai, kurie susidaro apmokėjus valiutinių straipsnių sąskaitose užregistruotas sumas kitu valiutos kursu nei pirminio pripažinimo dieną arba įvertinus (perskaičiavus) valiutinių straipsnių sąskaitose užregistruotas sumas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, pripažįstami to laikotarpio, kuriuo jie atsiranda, finansinės ir investicinės veiklos pajamomis arba sąnaudomis, išskyrus valiutos kursų skirtumus, atsirandančius dėl VSS kontroliuojamų užsienio subjektų sandorių;
- Jei įsipareigojimas (gautina suma), išreikštas (išreikšta) užsienio valiuta, apmokamas (gaunama) kitą ataskaitinį laikotarpį nei jo (jos) pirminis pripažinimas, dėl įsipareigojimo (gautinos sumos) perkainojimo gali susidaryti tokie valiutų kursų skirtumai, kai:
  - išankstinis mokėjimas atliekamas (gaunamas) ankstesnį ataskaitinį laikotarpį nei pirminis paties įsipareigojimo (gautinos sumos) pripažinimas;
  - apmokėjimas atliekamas (gaunamas) kitą ataskaitinį laikotarpį po pirminio įsipareigojimo (gautinos sumos) pripažinimo.

Kontroliuojami užsienio subjektai ir užsienyje veikiantys VSS

- Kontroliuojami užsienio subjektai apskaitą tvarko pagal tos užsienio šalies, kurioje veikia, galiojančius teisės aktus ir jų taikomą apskaitos politiką (pvz., VSS patronuojamoji įmonė, veiklą vykdanči užsienyje);
- Užsienyje veikiantys VSS apskaitą tvarko ir duomenis FA rodo LR piniginiu vienetu, vadovaudamiesi šio ir kitų VSAFAS nuostatomis (pvz., diplomatinės atstovybės).

Kontroliuojami užsienio subjektai ir užsienyje veikiantys VSS (2)

- Gautinos arba mokėtinos pinigų sumos iš užsienyje veikiančio VSS arba kontroliuojamojo užsienio subjekto, kurių gauti ar apmokėti iš tiesų nenumatoma atskirose VSS FA priskiriamos prie VSS investicijų į tą užsienyje veikiančią ūkio subjektą ir apskaitoje registruojamos finansinio turto sąskaitoje.
- Valiutos kursų skirtumai, susiję su tokiais valiutiniais straipsniais, apskaitoje registruojami valiutos perkainojimo rezerve grynojo turto sąskaitoje iki investicijos perleidimo;
- Kontroliuojantysis VSS, perleidęs investiciją į užsienyje veikiančią VSS arba kontroliuojamą užsienio subjektą, visą su ta investicija susijusią valiutos perkainojimo rezerve registruotą sumą pripažįsta ataskaitinio laikotarpio, kurį įvyko investicijos perleidimas, pajamomis arba sąnaudomis.

Kontroliuojami užsienio subjektai ir užsienyje veikiantys VSS (3)

- Rengiant konsoliduotąsias FA, kontroliuojamojo užsienio subjekto:
  - turtas, įsipareigojimai, finansavimo sumos ir grynasis turtas, išskyrus ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultata, perskaičiuojami taikant valiutos kursą, galiojusį paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną;
  - pajamų ir sąnaudų sumos perskaičiuojamos taikant valiutos kursą, galiojusį kiekvieno sandorio dieną. Jei valiutos kurso svyravimai nereikšmingi, pajamų ir sąnaudų sumos gali būti perskaičiuojamos taikant vidutinį ataskaitinio laikotarpio valiutos kursą;
- ⇒ Valiutos kursų skirtumas, susidaręs konsoliduojant kontroliuojamojo užsienio subjekto FA ir FBA straipsnius taikant paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos užsienio valiutos kursą, o ataskaitinio laikotarpio VRA straipsnius taikant vidutinį užsienio valiutos kursą, apskaitoje registruojamas ir FA pateikiamas valiutos perkainojimo rezerve grynojo turto sąskaitoje.

Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte

- Aiškinamajame rašte privaloma pateikti pajamų ir sąnaudų, atsiradusių dėl valiutos kurso pasikeitimo ir parodytų veiklos rezultatų ataskaitoje, sumas;
- Jei VSS turi investicijų į kontroliuojamus užsienio subjektus, aiškinamajame rašte turi pateikti grynojo turto sąskaitose registruoto valiutos perkainojimo rezervo sumą ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pasikeitimą per ataskaitinį laikotarpį pagal privalomą formą;
- Jei VSS veiklos rezultatams valiutos kurso pasikeitimas turėjo reikšmingos įtakos, aiškinamajame rašte turi būti pateikta informacija apie sandorių užsienio valiuta pobūdį, duomenys apie užsienio valiutos keitimo kursą ir jo svyravimus per ataskaitinį laikotarpį.

Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte (2)

Valiutos perkainojimo rezervo pokyčiai

Valiutos perkainojimo rezervo pokyčiai	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
Likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje		
Pasikeitimas dėl ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų duomenų perskaičiavimo		
Kontroliuojamo užsienio subjekto perleidimo įtaka veiklos rezultatui		
Likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje		

Baigiamosios nuostatos

- VSS, taikydamas šį standartą pirmą kartą, inventorizuoja ataskaitinio laikotarpio pradžioje buvusius sąskaitų, kuriuose registruotos sumos, pirminiuose apskaitos dokumentuose išreikštos užsienio valiuta, likučius, perskaičiuoja juos ir registruoja apskaitoje pagal valiutos kursą, galiojusį perėjimo prie šio standarto dieną.
- Visi dėl šio standarto taikymo atsirandantys pakeitimai apskaitoje turi būti registruojami pagal 7-ojo VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus.

Užduotys

Teorinis klausimas

Kas kiek laiko įvertinami (perkainojami) taikant tos dienos užsienio valiutos kursą valiutiniai straipsniai ir išankstiniai apmokėjimai už turtą po pirminio pripažinimo?

- a) Kiekvieną ketvirtį.
- b) Kiekvieną dieną.
- c) Du kartus per metus.
- d) Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną.

Užduotys (2)

Praktinis klausimas

VSS 20XX m. sausio 7 d. pasirašė lazerinio įrenginio pirkimo sutartį su Japonijos gamintoju. Lazerinio įrenginio vertė – 25 mln. JPY. Remdamasis sutarties sąlygomis, vasario 1 d. VSS sumokėjo 10 mln. JPY avansą. Kovo 15 d. lazerinė įranga buvo pristatyta ir perduota VSS. Likusi 15 mln. JPY suma buvo sumokėta užsienio įmonei balandžio 10 d. *Daroma prielaida, kad įrenginiai pirkti iš savo lėšų (t. y. ne iš finansavimo sumų).*

Tarkime, kad:

Oficialus lito ir Japonijos jenos sausio 7 d. kursas: 100 JPY = 2,1218 LTL;

Oficialus lito ir Japonijos jenos vasario 1 d. kursas: 100 JPY = 2,1220LTL;

Komercinio banko Japonijos jenos pardavimo vasario 1 d. kursas: 100 JPY = 2,1222 LTL;

Oficialus lito ir Japonijos jenos vasario 28 d. kursas: 100 JPY = 2,1214 LTL;

Oficialus lito ir Japonijos jenos kovo 15 d. kursas: 100 JPY = 2,1216 LTL;

Oficialus lito ir Japonijos jenos kovo 31 d. kursas: 100 JPY = 2,1213 LTL;

Oficialus lito ir Japonijos jenos balandžio 10 d. kursas: 100 JPY = 2,1215 LTL;

Komercinio banko Japonijos jenos pardavimo balandžio 10 d. kursas: 100 JPY = 2,1218 LTL

Kokie įrašai apskaitoje turi būti padaryti registruojant išvardintus ūkinius sandorius?